Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. V. Dodon)
Dosarul nr. 3r-139/24 (2-23186997-02-3r-11042024)

D E C I Z I E

27 mai 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Preşedintele completului, Sîrbu Victoria

judecătorul Braga Angela și Bostan

Judecătorii Angela

examinând în ordine de recurs, recursul declarat de către Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus" din orașul Criuleni, „Libris" SRL și „Spirit Ardent" SA împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 01 martie 2024, adoptată în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus" din orașul Criuleni, „Libris" SRL și „Spirit Ardent" SA către Ministerul Mediului și Agenţiei de Mediu, terți ÎS Staţiunea Didactico-Experimentală Criuleni și Agenţia Proprietăţii Publice cu privire la anularea actului administrativ,

C O N S T A T Ă:

Poziția instanței de fond:

La data de 27 decembrie 2023 reclamanții Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus" din orașul Criuleni, "Libris" SRL și "Spirit Ardent" SA s-au adresat cu o cerere de chemare în judecată către Ministerul Mediului și Agenţiei de Mediu al Republicii Moldova, terți ÎS Staţiunea Didactico-Experimentală Criuleni și Agenţia Proprietăţii Publice, solicitând:

- anularea Acordului de mediu nr. 7 emis de Agenţia de Mediu cu nr. 10/822/2023 la data de 11 august 2023 la documentaţia privind evaluarea impactului asupra mediului, pentru proiectul „Unitatea de procesare a subproduselor de origine animală, nedestinate consumului uman, amplasată în extravilanul orașului Criuleni" propus pentru a fi amplasat în partea centrală a Republicii Moldova, pe teritoriul din extravilanul orașului Criuleni" urmare a solicitării nr. 49 din 12 mai 2023 adresată de către ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală Criuleni" înregistrată la Agenţia de Mediu cu nr. C241627/2023 din 13 mai 2023.

- obligarea Agenţia de Mediu să emită actul administrativ, prin care să refuze emiterea acordului de mediu pentru proiectul „Unitatea de procesare a subproduselor de origine animală, nedestinate consumului uman, amplasată în extravilanul orașului Criuleni" propus pentru a fi amplasat pe teritoriul din

extravilanul oraşului Criuleni” urmare a solicitării nr. 49 din 12 mai 2023 adresată de către ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală Criuleni”.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 01 martie 2024 s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ depusă de depusă de Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus” din orașul Criuleni, „Libris” SRL și „Spirit Ardent” SA împotriva Ministerului Mediului și Agenției de Mediu, cu terții ÎS Staţiunea Didactico-Experimentală Criuleni și Agenţia Proprietăţii Publice, prin care solicită să fie anulat Acordul de mediu nr. 7 emis de Agenţia de Mediu cu nr. 10/822/2023 la data de 11 august 2023 la documentaţia privind evaluarea impactului asupra mediului pentru proiectul „Unitatea de procesare a subproduselor de origine animală, nedestinate consumului uman, amplasată în extravilanul orașului Criuleni” propus pentru a fi amplasat în partea centrală a Republicii Moldova pe teritoriul din extravilanul oraşului Criuleni” urmare a solicitării nr. 49 din 12 mai 2023 adresată de către ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală Criuleni” înregistrată la Agenţia de Mediu cu nr. C241627/2023 din 13 mai 2023, să fie obligată Agenţia de Mediu să emită actul administrativ prin care să refuze emiterea acordului de mediu pentru proiectul „Unitatea de procesare a subproduselor de origine animală, nedestinate consumului uman, amplasată în extravilanul orașului Criuleni” propus pentru a fi amplasat pe teritoriul din extravilanul oraşului Criuleni” urmare a solicitării nr. 49 din 12 mai 2023 adresată de către ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală Criuleni” și să fie suspendată acţiunea şi executarea actului administrativ individual contestat, în temeiul art. 207 alin.(2) lit.e) Codul administrativ.

Solicitarea recurentului:

La data de 21 martie 2024 Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus” din orașul Criuleni, „Libris” SRL și „Spirit Ardent” SA au declarat cerere de recurs împotriva acesteia, solicitând admiterea cererii de recurs, anularea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 01 martie 2024, cu remiterea cauzei pentru examinare în fond.

La data de 11 aprilie 2024 cauza dată a fost repartizată judecătorului Sîrbu Victoria, membrii completului fiind judecătorii Braga Angela și Bostan Angela.

Argumentele părților:

În motivarea cererii de recurs au invocat recurenții că încheierea contestată este arbitrară şi vădit nerezonabilă, încalcă grav normele de drept fundamental şi procedural, lipsind reclamanţii de dreptul de acces liber la justiţie.

Consideră că, judecătorul primei instanţe în mod arbitrar a indicat că reclamanţii nu revendică un drept concret propriu vătămat, toate afirmaţiile prezentate ca motivare sunt generale şi abstracte, nefiind susţinute prin circumstanţele cauzei şi prevederile legale aplicabile în speţă.

Menționează recurenții că, obiectul acţiunii este acordul de mediu emis cu

titlu de act permisiv pentru IS „SDE Criuleni”, prin care acestuia i se permite amplasarea unei fabrici industriale de procesare a subproduselor de origine animală (numită UPSOA) pe terenul pe care îl gestionează situat în extravilanul oraşului Criuleni, nr. cadastral ***** cu suprafaţa de 2,5 ha, în vecinătatea bunurilor reclamanţilor.

Relevă că, potrivit descrierii din acordul de mediu contestat, fabrica va procesa cele trei categorii de subproduse de origine animală, inclusiv de categoria I periculoase pentru mediu şi sănătatea oamenilor, din care fac parte corpurile şi părţile de animale moarte, bolnave de „boli transmisibile ca pesta porcină clasică şi africană, gripa aviară, encefolopatia songiformă, salmonela, dermatoza nodulară etc., care pot duce la apariţia diferitor mutaţii a viruşilor şi bacteriilor, şi ca urmare, apariţia unor boli cu mult mai severe” (Acordul de Mediu nr. 7/2023, pag. 13). Fabricii i se acordă permisiunea de a prelucra volume considerabile de materiale de origine animală, iniţial, prin sterilizare sub presiune în volume de cca 5 tone/oră, apoi, prin arderea grăsimilor în volum de 4,235 tone/zi, care vor fi colectate de pe teritoriul ţării şi vor putea fi de import de categoria a 3-a, precum este permis prin Legea nr. 129/2019.

Invocă recurenții că, în Acordul de Mediu contestat este descris impactul negativ al UPSOA Criuleni asupra oamenilor din vecinătate. Astfel, la pag. 33 este indicat: „Printre efectele negative la o scară mică asupra factorului uman se pot enumera: - activităţile de întreţinere/reparaţii ale sistemului de colectare şi epurare a apelor uzate industriale; - mirosuri neplăcute; - zgomot generat de transport; - disconfort şi afectarea condiţiilor generale de sănătate din cauza gestionării inadecvate a deşeurilor”. în pct. 2 al capitolului Prognozarea impactului asupra aerului atmosferic în faza de operare, pag. 14-15 este indicat: „Sursele de generare a emisiilor în atmosferă pentru activitatea planificată sunt: - managementul SOA; - procese de ardere a combustibililor; - activităţi auxiliare: de transport, de descărcare, de întreţinere a activităţii. Principalele impacturi potenţiale asupra aerului sunt: - Mirosuri neplăcute generate pe amplasament; - Mirosuri generate pe traseele de transport a nămolurilor şi altor tipuri de deşeuri; - Emisii de amoniac (NH_3) şi hidrogen sulfurat (H_2S) care pot rezulta din acumularea de materiale şi sedimente în conductele de transport pentru apele uzate, ca urmare a operaţiilor de întreţinere inadecvate sau a disfuncţionalităţilor în reţeaua de canalizare”.

Afirmă că, prin Acordul de mediu contestat, se descrie riscul ca activitatea planificată să genereze deşeuri, care pot contamina terenurile din vecinătate.

Astfel, la pag. 19 este indicat că „Activitatea are ca rezultat, pe lângă dezvoltarea socio-economică, o serie de aspecte negative asupra mediului, iar solul, poate fi poluat cu deşeuri sau alte produse secundare, unele dintre acestea ajungând după aceea în pânza freatică, extinzând aria de contaminare. Impactul potenţial în faza de operare a UPSOA asupra solurilor adiacente terenului este

asociat cu următoarele aspecte: - gestionarea inadecvată a deşeurilor tehnologice şi nămolurilor; - gestionarea incorectă a emisiilor de poluanţi şi scurgerilor de ape reziduale şi pluviale parvenite de pe teritoriul complexului; - potenţialul risc de contaminare/salinizare/degradare a solurilor irigate cu apele uzate epurate".

Precizează că, în Acordul de Mediu se prevăd în termeni generali măsurile de gestionare a deşeurilor, ba mai mult, se acordă producătorului de deşeuri absolută discreţie de a-şi continua activitatea chiar în condiţiile în care deşeurile generate vor produce impact negativ considerabil asupra mediului.

Astfel, la pag. 16 - 17 se prevede: „în cazul în care se generează deşeuri, în ordinea priorităţii, acestea sunt pregătite pentru a fi reutilizate, reciclate, valorificate sau, în cazul în care acest lucru este imposibil din punct de vedere tehnic şi economic, eliminate, evitându-se sau reducându-se în acelaşi timp orice impact asupra mediului". Aşa fiind, se recunoaşte că pot să existe cazuri, inclusiv accidente, când „din punct de vedere tehnic şi economic" deşeurile generate nu vor putea fi „reutilizate, reciclate, valorificate" sau „eliminate". Un exemplu ar putea fi cazul când instalarea/ repararea/ schimbarea unui filtru de ultimă generaţie va fi imposibilă din punct de vedere economic (adică, de lipsă a banilor) sau din careva motive tehnice (cum ar fi lipsa specialiştilor).

Prin urmare, se poate ajunge la situaţia când grăsimile vor fi arse fără careva filtre, când apele contaminate se vor scurge pe terenurile agricole învecinate, când vor exista alte situaţii de gestionare inadecvată a deşeurilor, ceea ce evident va pune în pericol viaţa, sănătatea şi bunurile celor care se află în adiacenţă, transformându-le habitatul şi îndeletnicirile în coşmar.

Motivează recurenţii că, deşi Agenţia de Mediu a recunoscut că „la o scară mică" activitatea planificată nu este lipsită de riscuri asupra mediului – în particular asupra bunurilor şi oamenilor din vecinătate, autoritatea publică a prezentat activitatea planificată ca generând în ansamblu pentru Moldova „multiple beneficii conexe pentru mediul ambiant şi sănătatea publică". Drept urmare, Agenţia de Mediu a eliberat acordul de mediu favorabil pentru ÎS SDE-Criuleni, dar defavorabil pentru reclamanţi.

Menţionează recurenţii că, Agenţia de Mediu a recunoscut statutul reclamanţilor de public interesat aşa cum este definit prin art. 2 al Legii nr. 86 din 29.05.2014 privind evaluarea impactului asupra mediului: „public afectat sau care ar putea fi afectat ori care este interesat de procedurile de adoptare a deciziilor în domeniul mediului".

Astfel, reclamanţii au participat la etapa prejudiciară, iar observaţiile lor au fost primite şi formal examinate de autorităţile publice. În acest sens, reprezentantul reclamanţilor – Popic Eugeniu, a participat la dezbaterile publice în cadrul cărora a expus dezacordul faţă de selectarea amplasamentului activităţii planificate, iar prin petiţia scrisă din 22.06.2023 a făcut observaţii cu privire la

calitatea raportului de mediu, apoi prin cererea prealabilă extrajudiciară a contestat acordul de mediu.

Invocă că, iniţial, după cum rezultă din răspunsul din 05.07.2023, Agenţia de Mediu a ţinut cont de observaţiile reclamanţilor, suspendând termenul de examinare a documentaţiei evaluării impactului asupra mediului şi a solicitat beneficiarului să prezinte informaţii adiţionale. În final însă, nici un element din dosarul administrativ derulat – la caz, acordul de mediu, răspunsul Agenţiei de Mediu la cererea prealabilă, orice alt act administrativ nu evidenţiază că autorităţile publice au dezbătut pe fond observaţiile reclamanţilor cu privire la gravitatea riscurilor şi consecinţelor pe care activitatea planificată le reprezintă pentru bunurile şi sănătatea reclamanţilor. În asemenea circumstanţe, reclamanţii în mod legitim au contestat în judecată activitatea administrativă pe motivul că Agenţia de Mediu nu şi-a îndeplinit în prealabil şi în mod satisfăcător obligaţia de a evalua riscurile eventuale ale activităţii planificate şi de a lua măsurile corespunzătoare care să protejeze dreptul reclamanţilor de asigurare a bunei vecinătăţi, de respectare a bunurilor lor şi a vieţii private, precum şi dreptul de a se bucura de un mediu sănătos şi protejat.

Declară că, în speţă legea impune o distanţă minimă de 1.000 m care trebuie respectată dintre terenurile şi bunurile agricole ale reclamanţior şi viitoarea fabrică industrială planificată pe terenul ÎS SDE-Criuleni. Acest fapt se confirmă şi prin avizul Centrului de Sănătate Publică Chişinău nr. 02 din 15.09.2023, care a indicat că obiectivul industrial menţionat se atribuie la clasa I de nocivitate pentru care este obligatorie instituirea zonei sanitare de protecţie de 1.000 m. Respectarea condiţiilor privind zona sanitară de protecţie este imperativă, iar legea impune restricţii şi interdicţii pentru activităţile care pot fi desfăşurate pe suprafeţele zonei sanitare de protecţie.

Susțin recurenții că, circumstanţele cauzei atestă că terenul ÎS SDE-Criuleni selectat ca amplasament pentru activitatea planificată este situat la distanţe mult mai mici decât minimul de 1.000 m faţă de liniile de hotar al terenurilor şi bunurilor care aparţin cu drept de proprietate şi gestiune reclamanţilor.

Prin urmare, fabrica preconizată nu poate fi construită pe sectorul selectat, întrucât acesta se află la distanţe de 60 m faţă de terenul cu suprafaţa de 0,4986 ha din posesia AUAI „Criulenii de Sus” pe care sunt sitate staţia de pompare şi bazinul de irigare în aria de deservire a cărora sunt 1.095 ha terenuri cu destinaţie agricolă cu bonitatea de peste 60 de puncte; 37 m faţă de terenul agricol cu suprafaţa de 0,7855 ha şi faţă de bazinul de irigare cu suprafaţa de 6605,8 m.p., ce aparţin cu drept de proprietate reclamantului SRL Libris; 152 m până la 335 m faţă de terenurile cu destinaţie agricolă irigabile cu bonitatea de 82 de puncte cu suprafaţa totală de 24,1342 ha şi livezile de nuci cu suprafaţa de 21,5135 ha care aparţin cu drept de proprietate şi gestiune reclamanţilor Popic Eugeniu, Popic Irina,

SA ”Spirit Ardent”.

Opinează că, construcţia fabricii permisă prin avizul de mediu contestat are drept consecinţă includerea forţată a terenurilor şi bunurilor reclamanţilor în zona de protecţie sanitară şi pierderea de către reclamanţi a tuturor drepturilor de desfăşurare a activităţilor agricole şi de agrement pe aceste suprafeţe, inclusiv de folosire a staţiei de irigare care la fel se consideră activitate agricolă.

Menționează că, în temeiul drepturilor de proprietate şi prevederilor legale invocate, reclamanţii nu şi-au exprimat acordul, dimpotrivă, condamnă construcţia fabricii preconizate la o distanţă de până la 1.000 m faţă de liniile de hotar ale terenurilor reclamanţilor.

Cu atât mai mult, reclamanţii nu şi-au exprimat acordul ca terenurile şi bunurile pe care le gestionează să devină parte a zonei sanitare de protecţie şi respectiv teritoriu cu destinaţie specială pentru a îndeplini sarcina de separare a UPSOA şi de prevenire fie reducere a impactului negativ al acestui obiectiv pentru restul mediului înconjurător.

În aceste condiţii, prin acţiunea înaintată, reclamanţii în mod justificat au invocat că acordul de mediul le încalcă drepturile proprii cu valoare constituţională, inclusiv încalcă echilibrul just care trebuie realizat între interesele concurente, după cum urmează:

- dreptul la respectul proprietăţii private protejat prin art. 46 din Constituţie;
- dreptul la respectarea sarcinilor privind protecţia mediului înconjurător şi asigurarea bunei vecinătăţi protejat prin art. 46 din Constituţie;
- dreptul la viaţă privată protejat prin art. 28 din Constituţie;
- dreptul la viaţă şi la integritate fizică protejat prin art. 24 din Constituţie;
- dreptul la nediscriminare protejat prin art. 16 din Constituţie.

La data de 24 mai 2024 recurenții Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus” din orașul Criuleni, „Libris” SRL și „Spirit Ardent” SA au depus supliment la cererea de recurs, invocând că suplimentar că riscurile descrise, prin natura lor, fac incompatibilă şi exclud posibilitatea de a continua activităţile agricole în zona de protecţie sanitară pentru că există riscul de a fi degradate şi contaminate terenurile şi respectiv culturile agricole cu deşeuri periculoase pentru mediu, de a fi afectată sănătatea oamenilor care lucrează în zonă şi pentru care sunt destinate culturile agricole.

Limitarea activităţii agricole în zona sanitară de protecţie a fabricii industrială se bazează pe un scop legitim de protecţie a mediului, inclusiv a sănătăţii publice, fapt pe care îl confirmă şi legislaţia şi bunele practici ale ţărilor UE.

În acest sens, invocă Ordinul Ministrului Sănătăţii al României nr.l 19/2014 pentru aprobarea Normelor de igienă şi sănătate publică privind mediul de viaţă al populaţiei, în special articolul 12. Astfel, legea şi bunele practici ale UE interzic

cultivarea pe suprafeţele de teren incluse în zonele de protecţie sanitară a „culturilor de plante utiliza în scop alimentar sau furajer, care necesită folosirea de fertilizatori şi pesticide.

Menționează că, toate produsele cultivate pe suprafeţele de teren care sunt incluse în zona de protecţie sanitară sunt utilizate în scop alimentar şi necesită folosirea de fertilizatori şi pesticide. Reclamanţii cultivă pe aceste suprafeţe cereale, fructe, legume pentru consumul pe piaţă în stare proaspătă. Respectiv, este evident faptul că activitatea administrativă condamnată în speţă afectează negativ considerabil drepturile reclamanţilor şi ale membrilor AUAI.

Precizează că, în temeiul principiului securităţii juridice, prin cererea de chemare în judecată, reclamanţii, în opoziţie cu autorităţile publice şi cu terţii favorizaţi prin activitatea administrativă, revendică drepturile lor dobândite în mod definitiv anterior de utilizare în scopuri agricole şi de agrement a terenurilor din proprietatea/ gestiunea reclamanţilor şi de respectare a sarcinilor privind protecţia mediului înconjurător şi asigurarea bunei vecinătăţi.

Invocă că, scrisoarea recentă a Inspectoratului Naţional pentru Supraveghere Tehnică nr. 2110/24 din 26.04.2024 confirmă că amplasarea unităţii de procesare a subproduselor de origine animală vizează sectoare de o importanţă sau cu o valoare deosebită din teritoriul unei localităţi, situaţie în care potrivit art. 14 al Legii nr. 835 din 17.05.1996 privind principiile urbanismului şi amenajării teritoriului „e necesar elaborarea Planului urbanistic zonal”. Potrivit art. 14 alin. (2) lit. z1) Legea nr. 436 din 28.12.2006 proiectul Planului urbanistic zonal care constituie o problemă de interes local trebuie obligatoriu supus dezbaterilor şi consultării publice.

În acest fel, autoritatea publică a statului, care are misiunea de asigurare a implementării politicii statului în domeniile prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 391/2023, inclusiv de securitate industrială, construcţii şi urbanism, constată implicit că amplasarea fabricii vizează şi drepturile vecinilor din zona respectivă, recunoscând dreptul lor de a participa la luarea deciziilor în aceste probleme de mediu şi urbanism.

Comunică că, în scurt timp, iniţiatorul activităţii industriale planificate ÎS SDE Criuleni îşi încetează toate activităţile. Astfel, la 26.05.2024 intră în vigoare Hotărârea Guvernului nr. 307 din 24.04.2024 prin care s-a hotărât absorbţia ÎS „Staţiunea Didactică Experimentală Criuleni” de către IP Universitatea Tehnică a Moldovei.

Astfel, IP Universitatea Tehnică a Moldovei, nu va avea capacitatea să accepte realizarea activităţii planificate întrucât terenul selectat pentru UPSOA cu numărul cadastral 3101101144 şi suprafaţa de 2,5 ha se transmite în gestiunea Instituţiei Publice Unitatea consolidată pentru implementarea şi monitorizarea proiectelor în domeniul agriculturii, finanţată de Banca Mondială, după cum

prevede pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 307/2024. Această situaţie de încetare a activităţii iniţiatorului constituie un motiv în plus pentru anihilarea acordului de mediu care i-a fost eliberat.

La data de 22 aprilie 2024 intimatul ÎS Staţiunea Didactico-Experimentală Criuleni a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând respingerea cererii de recurs, cu menținerea încheierii primei instanțe.

La data de 26 aprilie Ministerului Mediului al Republicii Moldova a depus referință, pledând pentru respingerea cererii de recurs, cu menținerea încheierii primei instanțe.

Verificarea termenului de declarare a recursului:

Conform art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

La caz, Colegiul Civil a constatat că recurentul Popic Eugeniu a luat cunoștință cu încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 01 martie 2024 la data de 14 martie 2024, fiind atacată în ordine de recurs la data de 21 martie 2024.

Astfel, raportând la normele legale precitate la circumstanțele speței, Colegiul civil consideră că recursul declarat de către Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus” din orașul Criuleni, „Libris” SRL și „Spirit Ardent” SA, este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanței de recurs:

Studiind recursul declarat și materialele cauzei, Colegiul consideră că recursul urmează a fi respins ca neîntemeiat, cu menţinerea încheierii instanţei de fond, reieşind din considerentele ce succed.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța respinge recursul.

Conform art. 241 alin.(1), (3) Cod administrativ, (1) Încheierile primei instanţe şi ale instanţei de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărîre, în cazurile prevăzute de prezentul cod şi de alte legi. (3) Pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Astfel, actele cauzei atestă că, la data de 12 mai 2023 ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală Criuleni” a depus la Agenția de Mediu solicitarea de examinare a documentației privind evaluarea impactului asupra mediului și desfășurarea dezbaterilor publice, conform art. 21 și art. 22 Legea nr. 86 din 29 mai 2014, concomitent cu dezvoltarea studiului pedologic și agrochimie a

activității planificate „Unitatea de procesare a subproduselor de origine animală, nedestinate consumului uman, propusă spre amplasare în extravilanul orașului Criuleni”.

La cerere au fost anexate documentați privind evaluarea impactului asupra mediului pe 147 file și scrisoarea nr. 20-07/3313 din 05 octombrie 2021 privind identificarea terenului pentru UPSOA pe o filă.

La data de 09 iunie 2023 în orașul Criuleni, raionul Criuleni au fost desfășurate dezbateri publice privind documentația de evaluare a impactului asupra mediului a activității planificate „Unitatea de procesare a subproduselor de origine animală, nedestinate consumului uman, propusă spre amplasare în extravilanul orașului Criuleni”, la care a participat reclamantul Popic Eugeniu.

La data de 11 august 2023 cu numărul de ieșire 10/822/2023 Agenția de Mediu a eliberat Acordul de mediu nr. 7, urmare a solicitării ÎS „Staţiunea Didactico-Experimentală Criuleni” nr. 49 din 12 mai 2023 privind emiterea Acordului de mediu pentru activitatea planificată „Unitatea de procesare a subproduselor de origine animală, nedestinate consumului uman, propusă spre amplasare în extravilanul orașului Criuleni”.

La data de 09 noiembrie 2023 reclamanții Popic Eugeniu și Popic Irina au depus, prin intermediul poștei electronice a Agenției de Mediu, cerere prealabilă prin care au solicitat, anularea Acordului de mediu nr. 7 cu nr. 10/822/2023 din 11 august 2023, refuzul eliberării Acordului de mediu pentru activitatea planificată pe teritoriul propus din extravilanul orașului Criuleni și suspendarea executării Acordului de mediu nr. 7 eliberat de Agenția de Mediu cu nr. 10/822/2023 din 11 august 2023.

Prin actul administrativ nr. 05/125/2023 din 27 noiembrie 2023 Agenția de Mediu a respins cererea prealabilă cu menținerea deciziei de eliberare a Acordului de mediu (fila dosarului administrativ 52).

Invocându-și dezacordul cu Acordului de mediu nr. 7 cu nr. 10/822/2023 din 11 august 2023, Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus” din orașul Criuleni, „Libris” SRL și „Spirit Ardent” SA s-a adresat cu prezenta acțiune în ordine de contencios administrativ, cu cerințele expuse supra.

Prima instanță prin încheierea din 01 martie 2024, a declarat inadmisibilă cererea de chemare în judecată depusă în contencios administrativ de către Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus” din orașul Criuleni, „Libris” SRL și „Spirit Ardent” SA, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. e) Cod administrativ.

Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, la 21 martie 2024 Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus” din orașul Criuleni, „Libris” SRL și „Spirit Ardent” SA, a contestat-o cu recurs, invocând argumentele expuse mai sus.

Potrivit art.5 Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale şi normative, a contractelor

administrative, a actelor reale, precum şi a operaţiunilor administrative realizate de autorităţile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea.

Conform art.7 Codul administrativ, autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acţionează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.

În conformitate cu art.17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Subsecvent se remarcă că, în sensul Codului administrativ, prin persoană vătămată se înţelege orice persoană titulară a unui drept ori a unui interes legitim, vătămată de o autoritate publică printr-un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri; în sensul prezentei legi, sunt asimilate persoanei vătămate şi grupul de persoane fizice, fără personalitate juridică, titular al unor drepturi subiective sau interese legitime private, precum şi organismele sociale care invocă vătămarea prin actul administrativ atacat fie a unui interes legitim public, fie a drepturilor şi intereselor legitime ale unor persoane fizice determinate.

Titularul interesului legitim este persoana ale cărei interese sunt nu doar de fapt, ci şi protejate printr-o normă legală. Interesul legitim se referă la poziţia juridică faţă de administraţie. Vătămarea drepturilor persoanei se produce, mai întâi, prin faptul că dreptul sau interesul său legitim *este nemijlocit lezat prin actul administrativ emis de autoritatea publică*.

Astfel, pentru a pune în mişcare o acţiune în judecată, este necesară îndeplinirea cumulativă a unor exigenţe precum ar fi respectarea procedurii prealabile, competenţei jurisdicţionale, existenţa împuternicirilor şi a capacităţii procesuale etc.

Instituirea exigenţelor de admisibilitate nu urmăresc restrângerea accesului liber la justiţie, de care, în mod evident, cel interesat beneficiază în condiţiile legii, ci exclusiv instaurarea unei ordini juridice indispensabile circuitului constituţional prevăzut în art. 20 din Constituţie, prevenindu-se, astfel, abuzurile şi asigurându-se protecţia drepturilor şi intereselor legitime ale celorlalte părţi.

Pentru ca un interes să devină un drept subiectiv este necesar ca el să apară în cadrul unui raport juridic care să creeze, în temeiul legii, *o obligaţie în sarcina subiectului*.

Deaceea, în cazul în care un interes nu apare în cadrul unui raport juridic, urmează să intervină o prevedere legală pentru ca un astfel de interes să poată fi ocrotit în justiție.

Astfel încât, este absolut cert consacrat că, depunerea unei acțiuni în contencios administrativ în contestare, urmează să fie însoțită de dovada

incontestabilă atât a interesului, cât și a apartenenței de drept în promovarea acțiunii, iar dreptul vătămat cât și interesul legitim trebuie să fie *real*, *actual* și *personal*, ceea ce la caz nu se atestă.

Potrivit art.39 alin.(2) Codul administrativ, orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

În conformitate cu prevederile art.189 alin.(1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

În conformitatea cu art. 207 alin. (1) şi alin. (2) lit. e) Cod administrativ, (1) Instanţa verifică din oficiu dacă sînt întrunite condiţiile pentru admisibilitatea unei acţiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acţiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs. (2) Acţiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17.

Conform art. 2 Legea privind evaluarea impactului asupra mediului nr. 86 din 29 mai 2014, în sensul prezentei legi, se definesc următoarele noţiuni principale: acord de mediu – act permisiv, emis de organul central de mediu al administraţiei publice, prin care sînt stabilite condiţiile şi, după caz, măsurile pentru protecţia mediului care trebuie respectate în cazul realizării proiectului.

Conform art. 5 lit. lit. c) și d) Legea nr. 86 din 29 mai 2014 (în redacția legii în vigoare la momentul sesizării Agenției de Mediu de către reclamanți), autoritatea competentă are următoarele atribuţii în domeniul evaluării impactului asupra mediului: c) examinarea documentaţiei privind evaluarea impactului asupra mediului; d) emiterea acordului de mediu.

Conform art. 15 alin. (1) Legea nr. 86 din 29 mai 2014, după realizarea procedurii de coordonare internă a documentaţiei privind evaluarea impactului asupra mediului care va include dezbaterile publice şi concluziile consultărilor, ţinînd cont de opinia părţii afectate, autoritatea competentă a părţii de origine decide asupra emiterii acordului de mediu în conformitate cu art.23.

Conform art. 18 Legea nr. 86 din 29 mai 2014, (1) În procesul examinării documentaţiei privind evaluarea impactului asupra mediului, autoritatea competentă a părţii afectate, în caz de necesitate, organizează consultări cu instituţiile interesate şi cu publicul şi iniţiază consultări cu autoritatea competentă a părţii de origine. (2) Autorităţile competente ale părţilor organizează de comun acord consultări, în cadrul cărora convin asupra componenţei participanţilor şi a subiectelor ce urmează a fi puse în discuţie. Consultările se desfăşoară înainte de emiterea acordului de mediu.

Conform art. 23 alin. (1) lit. a) Legea nr. 86 din 29 mai 2014, în baza

rezultatelor examinării documentaţiei privind evaluarea impactului asupra mediului, a avizelor autorităţilor administraţiei publice centrale şi locale, ale altor instituţii interesate, precum şi ţinînd cont de comentariile prezentate de public în formă scrisă şi de rezultatele consultărilor publice, autoritatea competentă aprobă una din următoarele decizii: a) emite acordul de mediu

Conform art. 26 Legea privind evaluarea impactului asupra mediului, nr. 86 din 29 mai 2014, persoanele, precum şi asociaţiile de persoane sau organizaţiile sunt în drept să conteste orice decizie prevăzută de prezenta lege în conformitate cu prevederile Codului administrativ.

Potrivit pct. 9 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției de Mediu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 549 din 13 iunie 2018, Agenția are următoarele atribuții principale în domeniul prevenirii poluării mediului:

a) asigură implementarea legislației naționale privind evaluarea strategică de mediu, evaluarea impactului asupra mediului a proiectelor publice și private, privind expertiza ecologică de stat, monitorizează și raportează periodic Ministerului despre stadiul realizării acesteia, prezintă propuneri de modificare şi completare a legislației respective;

e) asigură implementarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului a activităților planificate privind construcţia de obiecte noi, extinderea, reconstrucţia, modernizarea, reprofilarea, planificarea construcțiilor și/sau a unor genuri noi de activitate privind dobândirea sau utilizarea resurselor naturale, eliberează acordul de mediu, suspendă, retrage sau prelungește valabilitatea acestuia.

În acest sens, Acordul de mediu nr. 7 cu nr. 10/822/2023 din 11 august 2023 contestat de către reclamanții Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus” din orașul Criuleni, „Libris” SRL și „Spirit Ardent” SA, nu este act administrativ individual defavorabil reclamanților Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus” din orașul Criuleni, „Libris” SRL și „Spirit Ardent” SA în sensul art.11 alin.(1) lit. a) Cod administrativ, și în acest sens nu cade sub incidența prevederilor art. 17 Codul administrativ.

Astfel, reclamanții în motivele acțiunii invocă faptul că Acordul de mediu a fost eliberat cu încălcarea echilibrului just care trebuie realizat între, pe de o parte, interesul reclamanților de a nu suferi un prejudiciu grav asupra mediului care ar putea afecta bunăstarea, viaţa lor privată, bunurile lor şi, pe de altă parte, interesul pretins al terţelor persoane şi al societăţii în ansamblu de creare a unei unităţi de procesare a SOA pe teritoriul din extravilanul oraşului Criuleni, precum și invocă asupra unor eventuale riscuri care planează asupra drepturilor reclamanților, ultimii revendică la caz încălcarea unor drepturi care nu pot fi valorificate la momentul intentării acțiunii, or, actul contestat nu-i vizează nemijlocit pe reclamanți, aceștia

nefiind destinatarii acestuia, nefiindu-le restrânse în acest sens careva drepturi.

Prin urmare, corect a stabilit prima instanță că, deși Codul administrativ prevede ca o condiţie de admisibilitate a acţiunii în contencios administrativ existența dreptului vătămat al reclamanților, prin activitatea administrativă desfăşurată de Agenția de Mediu, din materialele cauzei nu rezultă încălcarea vreunui drept al reclamanților de către autoritatea publică pârâtă prin activitatea administrativă desfăşurată, nefiind justificate de către reclamanți careva ingerințe în drepturile acestora, or faptele invocate atât în cererea de chemare în judecată, cât și în cererea de recurs, Completul specializat le apreciază ca fiind o referire la niște presupuse îngrădiri ale drepturilor acestora.

Astfel, raportând normele de drept sus-indicate circumstanțelor cauzei, Completul judiciar, reieşind din dispoziţiile art. 207 alin. (2) lit. e) în coroborare cu art. 39 alin. (2), art. 17 şi art. 189 alin. (1) şi alin. (2) Cod administrativ, atestă că, sesizarea instanţei de judecată de către orice persoană care în opinia sa revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice, fie prin refuzul autorităţii administrative de a soluţiona în termenul legal o cerere, implică existenţa obligatorie a două condiții, şi anume, existența vătămării unui drept subiectiv recunoscut de lege a reclamantului şi vătămarea dreptului său să fie cauzat printr-un act administrativ, fie prin refuzul autorității administrative de a soluționa în termenul legal o cerere.

În sensul Legii, revendicarea dreptului trebuie să se deducă din susținerile formulate prin acţiunea înaintată în judecată, în conţinutul căreia urmează a fi arătată vătămarea dreptului personal, deoarece expresiile utilizate în textul art. art. 17, 39 şi 189 Cod administrativ de „drept vătămat” şi de „încălcarea unui drept al său” *se referă la drepturi subiective concrete*, fiind excluse aşa numitele drepturi prin ricoşeu, ipotetice, iluzorii sau virtuale, precum şi acţiunile populare (*actio popularis*).

Raportând la caz, cadrul legal precitat, completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ, constată că, prin actul contestat nu sunt afectate drepturile subiective ale reclamanților Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus” din orașul Criuleni, „Libris” SRL și „Spirit Ardent” SA, iar în acţiunea de contencios administrativ de contestare, nu s-a indicat expres vreun drept personal vătămat prin contestarea actului solicitat, iar apelarea de către recurenți la dreptul la proprietate privată, dreptul la respectarea sarcinilor privind protecţia mediului înconjurător şi asigurarea bunei vecinătăţi, dreptul la viaţă privată, dreptul la viaţă şi la integritate fizică, dreptul la nediscriminare protejat în acest sens, Completul judiciar o califică drept una abstractă, care nu denotă o veritabilă încălcare al drepturilor reclamanților-recurenți prin emiterea actului contestat.

În această ordine de idei, Completul judiciar relevă că, normele legale citate

nu prevăd un contencios obiectiv de legalitate şi denotă opţiunea legiuitorului pentru un contencios administrativ subiectiv efectiv, implicând revendicarea apărării unui drept subiectiv propriu al reclamantului prin activitatea administrativă, astfel încât înaintarea oricărei acţiuni din categoria acțiunilor în contencios administrativ prevăzute de art. 206 alin. (1) Codul administrativ evocă pentru admisibilitate întrunirea condiţiilor nominalizate.

Prin urmare, în condițiile în care acţiunea în contestare/obligare nu întrunește condițiile procedurale pentru a fi apreciată ca fiind admisibilă, instanţa de judecată nu va purcede la examinarea şi soluționarea fondului cauzei de contencios administrativ în contestare/obligare la acţiunea reclamantului, deoarece chestiunile de procedură preced fondul acţiunii în contenciosul administrativ.

Raportînd normele de drept sus-indicate circumstanțelor cauzei, Completul judiciar conchide că instanța de fond în mod legal a constatat inadmisibilitatea acțiunii înaintate de către Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus” din orașul Criuleni, „Libris” SRL și „Spirit Ardent” SA.

Astfel, din considerentele menţionate şi având în vedere că nu au fost constatate careva temeiuri de fapt şi de drept, doveditoare a ilegalităţii încheierii contestate şi care ar duce la casarea acesteia, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ ajunge la concluzia de a respinge recursul ca fiind neîntemeiat şi de a menţine încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 01 martie 2024, ca întemeiată şi legală.

În conformitate cu prevederile art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

D E C I D E:

Se respinge recursul declarat de către Popic Eugeniu, Popic Irina, AUAI „Criulenii de Sus” din orașul Criuleni, „Libris” SRL și „Spirit Ardent” SA.

Se menţine încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 01 martie 2024.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei, judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii: Braga Angela

Bostan Angela